

Zoltai Gusztáv újabb négy évre a BZSH és a Mazsihisz ügyvezetője

A Budapesti Zsidó Hitközségek (BZSH) és a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) tisztújító közgyűlését május 11-én, illetve 15-én tartották. A közgyűlési tagok mindkettőn szinte teljes létszámban megjelentek.

Körzetünk tagjai közül, elnökünket, Zoltai Gusztávot 81 százalékkal ismét megválasztották a BZSH ügyvezető igazgatójának. Alelnökünk, Nádel Tamás bekerült a BZSH elöljáróságába. Míg Ács Tamás, illetve dr. Kunos Péter a Számvizsgáló Bizottság tagja lett.

A vasárnapi, Mazsihisz választáson Zoltai Gusztáv, a voksok 87 százalékaival kapott újabb négy évre bizalmat. Ács Tamás és dr. Kunos Péter a Mazsihisz Számvizsgáló Bizottságába is bekerült. Megválasztásukhoz gratulálunk! A körzet vezetősége mindkét testületbe beválasztott képviselőinket rendszeresen meghallgatja a bizottságokban végzett munkájukról.

Bát micva a Dohányban

Erev Sovuajszkor, június 7-én, kedden este 18 órakor lányavatás lesz a Dohány utcai zsinagógában. Kérjük azon szülőket, nagyszülőket, akiknek lányuk, vagy lányunokájuk betöltötte a 12. évet, jelentkezzenek, hogy részt vegyenek e jeles eseményen. A körzet vezetői a lányavatásra szinte virágerdőnek is beillő díszítést készített, és várja az érdeklődőket. Az érintettek Fülöp Ildit keressék a templomkörzetben, az alábbi telefonszámok egyikén: (06 1) 413-1515/116-os mellék, vagy 06-30/539-4683.

Kirándul a körzet

Lapzártakor érkezett a hír, mely szerint a Dohány körzet tagjai, mintegy 50 fő, május 22-én vasárnap egész napos kiránduláson vesz részt. A csoport az országjáráson felkeresi Tokaj, Nagykálló, Olaszliszka, Bodrogkeresztúr, illetve Mád zsidó kegyhelyeit és meglátogatja a csodarabbik sírját.

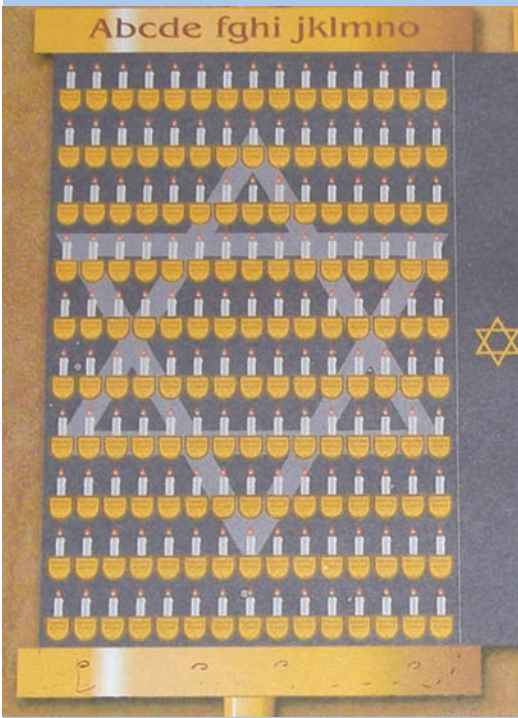
Jahrzeit-fal a nagy zsinagógában

Alig telik el hét anélkül, hogy ne történne valamilyen jelentős esemény körzetünkben. Számunkra kiemelt jelentőségű hagyomány, hogy elhunyt hozzátartozóinkra emlékezünk. Amidőn egy-egy imádkozás alkalmával többször mondunk Káddis-t, aközben újra, meg újra eltávozott szeretteinkre gondolunk. A körzet vezetése megteremtette a lehetőséget minden hittestvérünk számára, hogy más módon is emlékezhessen azokra, akik már nem lehetnek köztünk.

A Dohány utcai Zsinagóga előcsarnokában fekete gránitból Jahrzeit-fal készül, amelyet éppen jelen lapszámunk megjelenése napján, május 20-án, az i.tentisztelet előtt avatnak fel.

– Amikor Önök ezeket a sorokat olvassák, már átadtuk az emlékfalat, s aki korábban értesült ennek megvalósításáról, már láthatja az emlékfalon gyászolt szerettei nevét. Aki pedig eddig esetleg elmulasztott jelentkezni, még nem késett el, pótolhatja azt – mondta Nádel Tamás, körzetünk alelnöke. – Szeretteink halálozási évfordulóján, illetve ünnepeinken, Mázkirkor automatikusan felgyullad majd a névhez tartozó kis gyertya, amely a Jahrzeit-nap végéig ég.

Az emlékgyertya bekerülési költsége 30 ezer forint nevenként. Jelentkezni Fülöp Ildinél lehet a templomkörzetben az alábbi telefonszámok egyikén: (06 1) 413-1515/116-os mellék, vagy 06-30/539-4683.

Kende Iván hittestvérünk és barátunk május 2-án elvesztette a számára legkedvesebbet, feleségét. Iván e sorokkal búcsúzik tőle, miközben még mindig keresi őt.

Wanted (Körözés) Pro memoriam Wintner Veronika

Mélyen tisztelt Emberiség!
Nők, Férfiak, Gyerekek!
Jól figyeljetek a szómrá:
Egy szép hölgyet keresek!

Zsidó hölgyet, aki eltűnt
Május második napján!
(Az, hogy „exit”, csak tévedés
Veronika kórlapján.)

Délután még ott feküdt
A hetesben az ágya’!
Ám estére búcsú nélkül
Elszökött a Drága!

Vicces lány Ő elismerem,
De ez csúnya tréfa!
Keresem őt – ám nem lelem!
Ez itt a probléma!

Azóta is kutatom Őt,
Ámde nem találok!
Mondjátok meg, hogy mikor ér
Véget e remálom?

Aki látja: Nagyon kérem
Adja vissza nékem!
Mert nélküle semmit nem ér
Az én földi létem!

Tetszik tudni: Szeretem! Ő
Életem Értelme!
Mér’ nincs velem? Fel nem fogja
Ezt egy balga elme!

Nem segíttek? Én akkor is
Biztos rátalálok!
Hamarosan véget ér
A kíméletlen átok!

Mint Orfeusz – Euridikét,
Hazahozom kérem!
Addig bolyongok a Földön,
Amíg utolérem!

A férjed: Iván

Ajánlás: Ezt minap egy árva zsidó énekelt,
Lelke szörnyű vergődését dalolva ki benne!

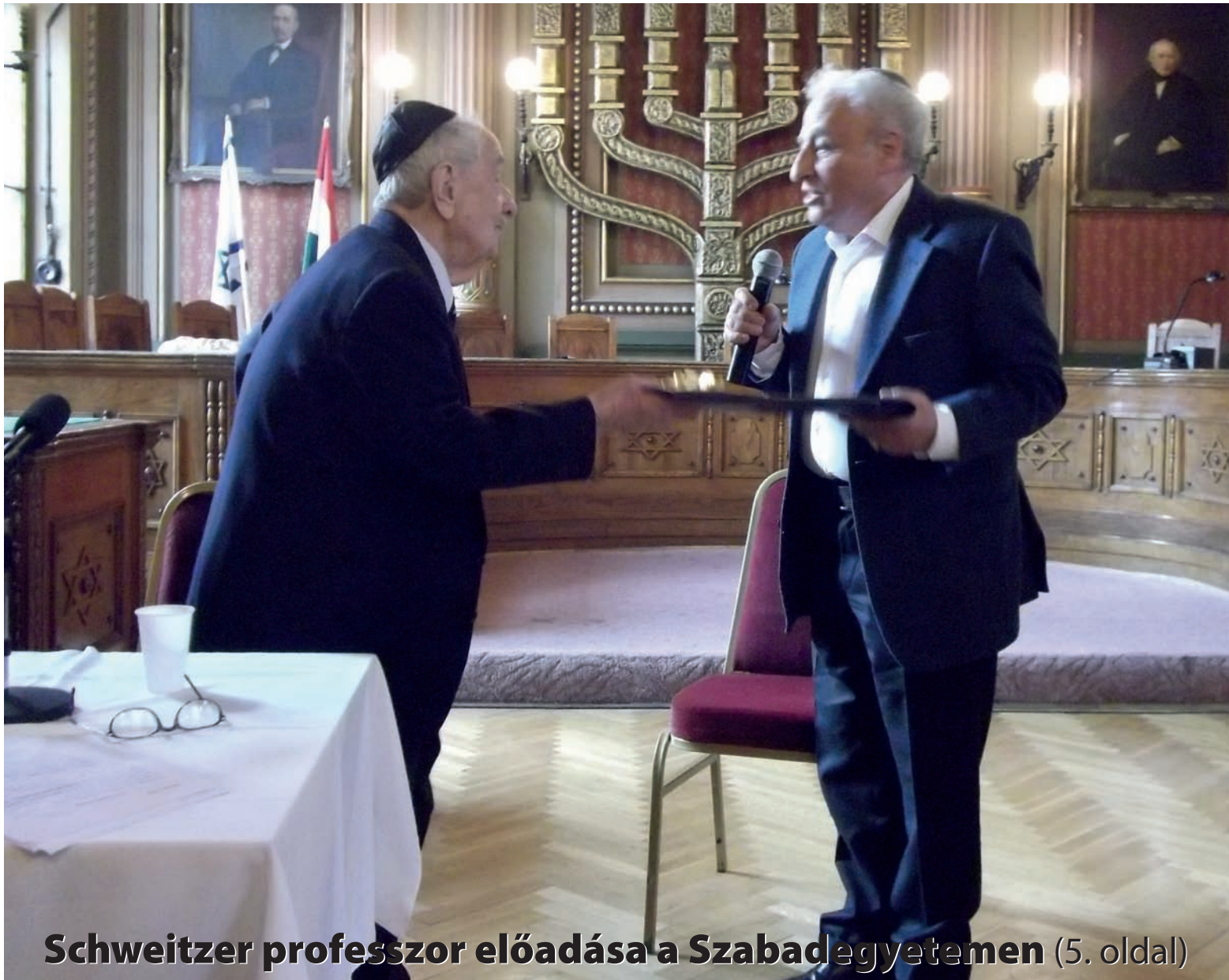

Sharon Asher, a Blogger Séf ajánlata

Hagyományos ízek modern köntösben... (6. oldal)

Közismert zsidó sportolók

Salamon Béla, Sárosi Imre, Hajós Henrik... (7. oldal)

Harminc éve a Dohányban

Belépünk a zsinagógába, köszönéssel fogad, hogy létünk iránt érdeklődik, s kedvesen nyújtja az imakönyvet. Május 29-én lesz harminc éve, hogy szolgálatba állt a Dohány utcai zsinagóga sameszaként Münz Sándor, vagy ahogy mindenki ismeri, „a Münzsanyi”. Ráadásul idén duplán jubilál, novemberben lesz 50 éves. Egerben született, Poroszlón élt, s járt iskolába, illetve dolgozott. Édesapja halála után nagybátyja segítségével került a Dohányba, oda ahol 1974-ben a bar micvója is volt. Az elmúlt három évtized során sokan megkedvelték a csendes és jólelkű fiatalembert, akit igen nehezen lehetett szóra bírni. Elmondta, szívesen van a templomban és örül, hogy itt dolgozhat. Boldoggá teszi, hogy rengeteg szeretet és megbecsülést kap a kile tagjaitól, így a közösség számára a családot is jelenti.

Sanyi, gratulálunk az évfordulóhoz és köszönjük az eddigi munkádat!

Kívánjuk, hogy még sokáig fogad hass minket a zsinagóga ajtajában!

Megnyílt a felújított Goldmark-terem

Május 10-én, kedden a Megáll az idő... című esttel nyitották meg a felújított Goldmark-termet. Az összeállítással a tíz éve elhunyt híres dalszövegíró-zeneszerzőről, G. Dénes Györgyre, a legendás Zsütire emlékeztek. Az est házigazdája Bodrogi Gyula volt, s fellépett Kállay Bori, Polyák Lilla, Homonnay Zsolt, Heilig Gábor, Fésüs Nelly, Somló Tamás és Peller Károly. A terem az Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egyesület előadásainak helyszíne volt a vészkorszakban. Az Európai Unió támogatásával megvalósított fejlesztés nem csak a terem felújítását jelentette, hanem számos új turisztikai szolgáltatás is megvalósul. A színpad mögött a zsidó negyedhez kapcsolódó kiállítást rendeztek be, egy emelettel lejjebb pedig a Gyökek elnevezésű rész várja azokat, akik az előzőket kívánják felkutatni, mert a látogatók közül sokan érdeklődnek a szülőök, nagyszülök és még régebbi családtagok iránt.

Büntetések és adományok

Dr. Frölich Róbert rovata

BÁMIDBOR

Megkezdjük Mózes IV. könyvének a Bámidbornak olvasását. A könyv nevének jelentése: A pusztában. Ez a címe a hetiszakasznak is, amely a pusztai Egyiptomból kivonult nép a Miskán, azaz a pusztai Miskánnal kapcsolatos népszámlálást írja le, törzsekre osztva adja meg a húszévesnél idősebb, katonaképes férfitagjainak számát. Leírja Szentély körüli táborozásuk rendjét, valamint a levita családok teendőit.

NÓSZAJ

Jelentése „vedd fel” - Gerson fiainak számát 30 évestől 50 évesig, mert a leviták e korhatáron belül láttak el szent szolgálatot. Gerson,

Merári, Keháti gyermekei a papoknak segédkező leviták. A Kehátiak szállították a mozgó pusztai Szentély legszentebb tárgyait: a frigyszekrényt, a menórát, és minden kegytárgyat, melyeket kézben, vagy vállon kellett vinni. A Gersoniak a szőnyegetek, takarókat, a függönyöket, míg a Meráriak a szétszedhető Miskán alkotóelemeit, a deszkákat, összlapokat hordozták. Szó esik a hűtlenséggel vádolt aszszonyról. A Tóra így szól: „állítsák a pap elé, bontsa ki az asszony haját”. Ebből következik, hogy az asszony nyílt területen befedi a fejét. A mai napig a szigorúan vallásos asszonyok parókéval vagy

kendővel, esetleg kalappal befedik a fejüket. A szidra kiemelkedő sorai a papi áldás máig használatos szövege, mely magyarul így hangzik: „Isten áldjon, és őrizzen meg. Fordítsa feléd arcát, és legyen hozzád kegyelmes. Tekintsen le reád és szerezzon neked békét”. Fontos kihangsúlyozni, hogy a kohanita, illetve a papi áldás elmondására feljogosított rabbi nem áld, csupán kéri áldó szövegében a M.ható áldását. Itt olvashatjuk még a pusztai Szentély felavatására hozott ajándékokat, melyeket a törzsfők, a fejedelmek vittek. Ez a rész egyúttal a chanukka napjai alatt felolvasott tórai szöveg.

A hetek ünnepe

A Sovuajsz szó azt jelenti: Hetek. Így olvassuk a Tórában: „Számáljátok a napokat a (Pészách) első ünnepnapjára következő naptól, tehát attól a naptól, amelyen elhozzátok a felmutatásra szánt kévét, hét teljes hetet. A hetedik hét utáni napig ötven napot számáljátok, és ekkor mutassatok be új lisztáldozatot az Örökkévalónak”. Ezért a legismertebb elnevezés ezért mondhatjuk, hogy ez a nap Pészách ünnepének záróakkordja.

Sovuajsz egyike a három zarándok-ünnepnek (a másik kettő Pészách és Szukkajsz). I.tennek kettős célja volt a választott nép kiszabadításával az egyiptomi rabszolgaságból. Az egyik a Tóra, vagyis a Törvény kinyilatkoztatása, és a zsidó népnek való átadása, a másik pedig az Ígéret Földjének birtokba adása Ábrahám, Izsák és Jákob utódainak. Sovuajsz ünnepének több neve is ismeretes: Mózes harmadik könyve, a 23. fejezet 21. versében Áceresz-nek, a Gyülekezés ünnepének is nevezi: „És hirdessétek ugyanezen a napon: szent gyülekezés legyen nektek, ne végezzetek semmilyen nehéz munkát. Örök rendelkezés legyen ez minden lakhelyeteken, minden nemzedékekre”.

A második könyv 34. fejezetének a 22. verse Sovuajszot a mezőgazdaság jeles fordulójával kapcsolja egybe: „És a Hetek ünnepét tartsd

meg a búza zsongéjének az aratásakor...” Ezért az ünnep különféle elnevezései: Chág Hábirurim, a zsongék ünnepe, Chág Hákócir, az aratás ünnepe, és a Tóraadást megidéző Zmán Mátán Tjorszénu, azaz Tóraadásunk ideje. Hagyomány ezen az ünnepnapon tejes ételeket fogyasztani. A szokás oka, hogy a Tóraadás előtt nem ismerte Izrael az állatok megfelelő levágásának, valamint a tejes és húsos ételek elválasztásának a törvényét, egy szóval a kaszrust, így csak tejes ételeket fogyaszthatott nyugodt lelkiismerettel.

Sovuajsz napján felolvassuk temp-lomainkban Rut könyvét. A moabita Rut egy zsidó férfihez ment feleségül, s férje halála után anyósával együtt visszatért Moáb földjéről Júda országába. Ő maga is áttér a zsidó hitre, és a Biblia tanúsága szerint az ő leszármazottja lesz Dávid, a zsoldárköltő király. Vannak olyan közösségek, amelyekben a férfiak Sovuajsz éjjelét ébren, Tóra-tanulással töltik. A virasztás neve Tikkun LéL Sovuajsz. A szokás oka, hogy a legenda szerint a Tóraadás napján elaludt a nép, s azóta is bizonyítjuk, hogy fontos a Tóra, és várjuk a kinyilatkoztatás felidézését, a Tíz Ige felolvasását. Tóraolvasás előtt, egy XI. századból származó imakölteményt, az arameus nyelvű Ákdómusz kezdetű

píjjutot olvassuk, mely I.ten nagyságát dicséri, és hálát ad az Ő.valónak, amiért nekünk adta a Tórát. Speciális magyarországi szokás, hogy Sovuajsz első estéjén kerül sor a bát-micvő, azaz a leánygyer-

mekek a nagykorú zsidó társadalomba való felvételére, ünnepélyes szertartására. Ezen időponttól kezdve teljes jogú tagjai a zsidóságnak, ugyanolyan jogokkal bírnak, mint édesanyjuk, vagy nagyszüleik.

LÁG BOAJMER

A Pészach és Sovuajsz közötti időszak az ómerszámlálás ideje. (Eredetét lásd a Sovuajszról szóló írásban). Az ómerszámlálás idején járvány pusztított Rabbi Akiva tanítványai között. A járvány huszonegyezer áldozatára ezen időszakban gyásszal emlékezünk, nem tartunk esküvőt, nem vágatunk haját, tilos a tánc és a zene, az örömnepségek.

A gyász azonban lág boajmerkor, az ómerszámlálás harmincharmadik napján szünetel. E napon ugyanis szünetelt a járvány, ezért megszakad a gyász. Külön érdekesség, hogy a különböző zsidó közösségek eltérő harminchárom napot jelölnek meg a gyász idejének, mert a bölcsek különböző időszámításokat alkalmaztak a harminchárom napra vonatkozólag. Magyarországon az általános szokás, hogy az ómerszámlálás ideje alatt végig gyászidőszakot tartunk.

Pomócsi bácsi kinyitotta a száját és az MTK-nak szurkolt

Némileg rendhagyó módon folytatjuk az ismert zsidó sportolókról szóló sorozatunkat. Ezúttal nem nagy bajnokokat mutatunk be, mégis sokat hallottak róluk. A legendás MTK szurkolót az egész ország szerette, „ha ő egyszer kinyitotta a száját.”, míg a Mesti, leginkább Székely Éva edzőjeként vált világhírűvé. Vélhetően kevesen tudják, első olimpiai bajnunk öccse, Henrik is jól úszott, s szintén győzött Athénban.

Saly Béla néven született Beregrákoson 1885. március 4-én, s 1965. június 15-én hunyt el Salamon Béla. Édesapja zsidó kisbaltos volt. Hatéves korában Berettyószentmártonba költöztek, innen járt a három kilométerre lévő újfalusi elemi iskolába testvéreivel. Bátyja, Pál vitte Budapestre, orvosnak tanuljon. A Wesselényi utcai izraelita iskolában Kann Gyula (a majdani kiváló színész, Kabos Gyula) volt a padtársa. Szőke Szakáll Vonósnegyes című bohózatában vált igazán ismertté. Több filmben is játszott, aztán 1939-ben, mint zsidónak, megtiltották a színházi szereplést, 1945-ig csak az OMIKE Művészakció estélein léphetett fel néha. A háború után is rendre az esetlen

kisembert alakította, hatalmas sikerrel. Tőle tudjuk, hogy „Lepsény-nél még megvolt”, de a Bogdányba nem vágyó Pomócsi bácsi szavai szintén szállóigévé váltak: „ha én egyszer kinyitom a számat, ha én egyszer elkezdek beszélni...” No de mi is beszéljünk, a sportról. Jenő öccséhez hasonlóan gyerekkorától imádta a futball és közismerten MTK szurkoló volt. Tanonckorában vásárolt egy futball-labdát, és megalapította a Remény Futball Klubot, melynek természetesen ő volt a kapitánya. Csapatából néhány év elteltével többen is válogatottságig vitték, így Révész, Holics és Sebestyén. Illetve a legendás karikalábú csatár, Schlosser Imre, aki a Fradiban és az MTK-ban is játszott.

Talán alig ismert, hogy bizony Salamon Bélának köszönhető, hogy a Ferencváros túlélte első krízisét, amikor 1945-ben meg akarták szüntetni a klubot, néhány hónapos nyilas elnöksége miatt. (Jaross Andor, a Sztójay-kabinet 1946-ban kivégezett belügyminisztere 1944-ben volt a Fradi elnöke). Salamon Béla kijelentette, az odairányított nyilas vezér sohasem jelentette a Ferencvárost. Hozzátette, a klub vezetői és a játékosai is példamutóan viselkedtek az üldöztetések alatt, ezért érthetetlen a megrágalmazásuk. S valóban, a vészterhes időkben az örök rivális, a Fradi tagjai álltak ki az MTK-ért! Így végül Salamon Béla közbenjárására a politika megkegyelmezett a Fradinak. /A fenti tényeket nem ártana figyelembe venniük a két klub mai szurkolóinak.../

S hogy mekkora MTK szurkoló volt? Álljon itt egy korabeli vicc: Az idős színész vasárnap délben felveszi a zakóját és mondja feleségének: – Na én megyek az MTK mérkőzésre. – De uram én elkészítettem az ebédet! – Az várhat, nekem a meccsen kell lennem!

– De uram, én már úgy gondolom, Ön jobban szereti az MTK-t, mint engem! – Ön nagyon téved! Magánál még a Ferencvárost is jobban szeretem...

Egy vesztes MTK meccsről útban hazafelé a 28-as villamoson egy MTK szurkolónak csak annyit jegyzett meg, „ha valamit mondanék a meccsről, az nagyon durva lenne”. Örökrangadók alkalmával, amikor megkérdezték tőle az egyik lapban, mi lesz az eredmény, azt felelte: „bizom az aranylábú fiúkban, nem tagadom, kimondom kerekperec: igazságos döntetlent várok”!

Előbb Orth, illetve egykori csapattársa, Schlosser számított kedvencének, míg a háború után Sándor Csikarral ápolt barátságot. Nem csak a labdarúgást szerette, lapunk korábbi számában bemutatott ökölvívó olimpiai bajnok, Török (Béka) Gyula a következő történetet mesélte: – Habzsoltam az életet. Bármit kértem megtették. Bementünk az MTK-ba, a Bajza utcába, ott a Salamon Béla bácsi megkérdezte, Béka győzől? Persze hogy győzők mondtam, erre levette a kalapját, és körbejárt a Békának pénzért.

A halhatatlan úszóedző és a bajnok kisöccse

Majd száz évig élt a honi úszósport kiemelkedő trénera, **Sárosi Imre**, aki 1908. december 5-én született és 2006. június 20-án halt meg. 1922-ben kezdett el úszni a Ferencvárosi Torna Club színeiben, majd 1930 és 1941 között az MTE csapatában versenyzett. Több úszásnemben indult, komolyabb eredményig nem jutott. A medence mellett viszont... Már sportolóként, a Fradiban 1930-tól edzősködött, legnagyobb sikereit a BVSC-ben érte el 1949-től. Legismertebb tanítványai a két olimpiai bajnok Székely Éva, illetve Gyenge Valéria. Többször volt az úszóválogatott szövetségi kapitánya. 1967-ben megalapította a Spartacusnál az ország első úszó-óvodáját, melyet 1974-ig vezetett, majd nyugdíjba vonult. Tanítványai nemes egyszerűséggel Mesti néven szölitották.

Azzal nyilván nem áruunk el titkot, hogy Hajós Alfréd nyerte 1896-ban, Athénban az első magyar olimpia aranyérmét. Az viszont talán újdonság, hogy öccse is nyert Athénban, szintén olimpián, de nem az igazin... 1886. július 21-én született **Hajós, azaz Guttman Henrik**, s akár

1961-ben mesteredzői címet kapott, míg 1974-től a Ferencváros örökös tagja, 1981-ben pedig az Úszó Hírességek Csarnokának tagjává választották. 1988-ban a BVSC örökös tagja lett, 1993-as örökös mesteredző kitüntetésben részesült. 2001-ben Óbuda díszpolgára lett, majd halálának évében kitüntették a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjével. 1954-ben Bárány Istvánnal közösen könyvet jelentetett meg Az úzás kis kézikönyve címmel.

Azzal nyilván nem áruunk el titkot, hogy Hajós Alfréd nyerte 1896-ban, Athénban az első magyar olimpia aranyérmét. Az viszont talán újdonság, hogy öccse is nyert Athénban, szintén olimpián, de nem az igazin... 1886. július 21-én született **Hajós, azaz Guttman Henrik**, s akár

csak bátyja, több sportágat is kipróbált. 1903-tól az MTK, majd 1910-től a 33 FC úszója, atlétája és labdarúgója volt. Egyes források szerint 20, mások szerint 14 magyar bajnoki címet szerzett, de győzött az osztrák és a cseh bajnokságon is. Legnagyobb sikerét az 1906-os – a Nemzetközi Olimpiai Bizottság által el nem ismert – pánhelén (olimpiai) játékokon érte el. A görögök az első újkori olimpia 10. évfordulóját ünnepelték meg egy nagyszabású viadallal, melyen 20 ország 884 sportolója vett részt, a magyar küldöttség 40 főből állt. (S ez valóban jelentős verseny volt, hiszen 1896-ban 14 ország 241 sportolója, s csupán 7 magyar állt rajthoz.) Első lett a 4X250 méteres gyorsváltó, melynek Ónody József, Hajós Henrik, Kiss Géza, Halmai Zoltán voltak a tagjai. (Utóbbi két

évvel korábban, St. Louis-ban két egyéni olimpiai aranyat nyert!) 1908. évi londoni olimpián 100 méteres és 400 méteres gyorsúszásban indult, de nem jutott a döntőbe. Az aktív sportolást 1912-ben fejezte be. Az 1912. évi stockholmi olimpián már nem vett részt. Visszavonulása után vállalati tisztviselőként tevékenykedett. Az első világháború után több évig Bécsben élt. 1963. június 2-án hunyt el.

A Dohány utcai zsinagóga környezetének átalakítása (2.rész)

„A Templom titkai” címmel indított soroza-
tunkban legutóbb Toronyi Zsuzsanna, a Ma-
gyar Zsidó Levéltár vezetőjének, 2009.
decemberében a Budapest folyóiratban meg-
jelent cikkének első részét adtuk közre. Most
következik a második rész.

Ahhoz, hogy a közösség óhajának megfelelően a zsinagóga a Károly körút – a nem zsidó kül-világ – felé is impozáns látványt nyújtson, le kellett bontani a zsinagóga bejáratát takaró épületszárnyat (korabeli kifejezéssel: bástyát). A bontást ellenzők elérték, hogy az épületet műemlékké nyilvánítsák, hátha így megvéd-hető a változtatásoktól. A zsinagóga több szempontból is kivétel lett a műemlékek sorá-ban: egyfelől a korabeli műemlékes gyakorlat-ban ilyen fiatal – csupán hetven éves! – épületeket nem minősítettek műemléknek, másrészt zsidó közösségi épületet még nem emeltek a magyar épített örökség részévé. 1930-ban a Dohány utcai zsinagóga Magyaror-szág egyetlen zsidó műemléke lett, s talán a legfiatalabb is. Ez sem volt elég a baloldali bás-tya megmentéséhez.

Végül két – hitközségi építkezéseknél bizonyí-tott – építész, Vágó László és Faragó Ferenc kapta a feladatot, hogy elképzeléseiket egye-sítve megalkossák a terveket. A Dohány utcai beépítéshez húsz méter mélységben visszabon-tották a baloldali pillért, az épületet Förster stí-lusához ragaszkodva „folytatták”: a Dohány

utca felé hét-, a Wesselényi utca felé ötíves ár-kádsort terveztek. Az elkészült épületen látszik, hogy a pénzügyi racionalitás is győzött: a le-bontott bástyát mintegy kiterítve újraépítették, beépítve mindent, amit lebontottak. (A bibliai törzsek számára utaló árkádokból is eggyel ke-vesebb készült el, de ez nem stíláriis kérdés.) A zsinagóga, a közösség háza (Bét Hakneszet) és az új kulturális létesítmények környezeté-ben modern, nyitott közösségi tereket alakítot-tak ki. A területet minden oldalról árkádsorok veszik körül – s a Dohány utcától, a Rabbiná-tus pazar, nyitott és széles bejáratáig átlátható térré vált. Így szakítottak a középkori hagyo-mánnyal, amely a zsidók közösségének tereit beláthatatlan – s egyben védett – belső udva-rokra korlátozta. Az új épületegyüttesben meg-található a neológ pesti zsidóság identitásának

összes kelléke: impozáns nagyzsinaogóga orgo-nával, kóruossal, világra nyitott rabbinátus, kul-túrház, a zsidók dicső múltját bemutató múzeum, park, és a haza védelmében elesett zsidók emlékcarnoka. Ekkor teljesedett ki az, amiért 1859-ben komoly anyagi áldozattal fel-építették Európa legnagyobb zsinagógáját. Ahhoz, hogy a főtemplom ilyen legyen, le kel-tett bontani a baloldali pillért, egy húszméteres épületet, amelyben a XIX. század végéig a hit-község hivatalai voltak. Az épület tégláit és mázas burkolóköveit az új koncepciónak meg-felelően beépítették az új szárnyba. Az iroda-ház és archívum helyén felépítették a zsidó önreprezentáció fontos elemét, a kultúrházat, és benne a Zsidó Múzeumot.

A zsinagóga és a múzeum egymást erősítő helyszínekként összehangolt szellemi irány-zatot képviseltek. Kiemelt elem a magyarok és a zsidók harmonikus együttélésének hang-súlyozása. A pozitív történeti példákkal léptek fel a 30-as évek törvényekben és a hétköznapiokban is megjelenő antiszemitizmusa ellen, állandóan bizonygatva a magyar zsidó közösség kultu-rális kiválóságát, hazafiságát és áldozatkész-ségét. A kultúra a modern ember valláspótléka lett. A múzeumépület annak jele, hogy a pesti zsidóknak már a XX. század elején nagyobb szükségük volt a Múzsák Templomára, I.ten Templománál.

Négyen szorongtak egy vaságyon a gettóban

A személyes kapcsolat mellett, so-kakról csak annyit tudunk, hogy évek óta rendre megjelenik a Do-hány utcai zsinagógában. Tudjuk, hogy ismeretlen ismerőseink hol foglalnak helyet, de többet nem. Ezen változtatunk, s időről-időre be-mutatunk valakit a régi „bútordara-bok” közül. Az urak után jöjjön végre egy hölgy, Moussongné Éva, a kevesek egyike, aki személyesen mesélhet azokról az időkről, me-lyekről talán szüleink, nagyszüleink sem beszéltek...

– Igazi zsidó családban nőttem fel, szüleim kóser háztartást vezettek, zsinagógába jártunk, édesapám hét-köznapi a Dobozi utcába, míg együtt a Nagyfuvarosba, Salgó főrabbihoz – kezdte Évike, miközben izraeli ká-vévával és aprósüteménnyel kínál. – Egy ideig mindenki élte az életét, majd egyre többen foglalkoztak azzal, ki zsidó, s ki nem. Kislányként haragudtam rájuk, aztán később még jobban, mert iszonyatos gyerekkorom volt a következő években. Édes-

apámat behívták munkaszolgálatra, édesanyámat deportálták, míg én a nagymamámmal és két bátyámmal csillagos házba kerültem, aztán a testvéreimmel a Vöröskereszt, Vilma királyné úti épületébe. Persze akad-tak jó emberek is, egy szomszéd bácsi naponta látogatott bennünket és adott két pengőt a testvéremnek, hogy majd hasznát vehetjük. Egyszer csak nem jött többet, a háború után tudtam meg, a Dunába lőtték a fele-ségével...

Évike elmondta, a csendőrök na-ponta tartották razziait, egy alkalom-mal közölték, hogy aki öt perc múlva nincs lent az udvaron, megölik, le-gyen az illető gyerek, vagy felnőtt. Külön állították a fiúkat és a lányo-kat, s csak egy nővér kérésére mehe-tett testvérei mellé, miközben egy keretlegény röhögve közölte: „mind-egy hova áll, úgy is egy helyre megy, megdögleni...”

– Az egyik bátyám 10, a másik 9 éves volt, a nagyobb átkarolt és ezt mondta: ne félj, nem halunk meg – folytatta történetét Éva. – A Klauzál

téri csarnokba vittek minket – a kör-nyéket azóta is kerülöm, ha lehet, pedig gyorsan megszöktünk onnan. Indultunk a gettó felé, amikor szem-bejött a nagyanyám, aki csak annyit tudott, gyerekeket vittek a közelbe. Bekerültünk a gettóba és négyen szo-rongtunk egy vaságyon, de túléljük. A felszabadulás után hazáig húztuk a havon az ágyat, otthon már két ágy jutott négyünkre. Csak egy gyertyánk maradt, amit az egyik bátyám meg akart gyújtani, de a nagymamám kérte, tegyük el fontosabb alkalomra, néhány perc múlva betoppant édes-apám. S nyáron, szörnyen lefogyva, alig 25 kilósan, de édesanyám is ha-zakerült. Drága nagyanyám csak erre várt, aztán elment...

– Hogy alakult ezt követően az élete? – Még 1956-ban, 19 évesen volt az esküvőm, majd kivándoroltunk Izra-elbe, idővel a szüleim is követtek minket. Tel-Avivban éltünk, megszü-letett a fiam, a férjem dolgozott, de a család már nem akart maradni. Így 1962-ben visszatértünk, a szüleim haza is csak később jöhettek. Itthon

hét órán át beszélgettek velem az Andrássy út 60-ban ... Három évvel később elváltam, dolgoztam a Budai Dobozyvár nyomdájában, rövid ideig a Fagyár raktárvezetőjeként, végül 15 évig az ÁPISZ-nál. Ezt a munkahelyemet nagyon szerettem innen mentem nyugdíjba is.

– Visszaköltözés után a zsinagógába is visszatallát? – Nem igazán, csak a nagy ünnepe-ken jártam a Nagyfuvaros, aztán a Rabbiképzőbe már péntek estén-től is ott voltam 15-20 évig. Amikor Schweitzer professzor nyugdíjba vonult, akkor követtem ide, a Dohányba. Nagy örömömre a fiam is tartja a szokásokat, mi-ként a három lányunokám is zsidó gimnáziumba járt, s számukra is fontos a zsidóságuk. (sch)

A Tóra több mint vallási útmutató

Freiman Péter előjárónk ötlete nyomán indult el újra a Dohány zsinagóga szabadegyeteme, amely dr. Fischer Gyula, a század első felében működő főrabbinak nevét viseli. A május 17-i első előadást talán nem is tarthatta (volna) más, mint Dr. Schweitzer József nyugalmazott főrabbi. Több tucatnyian foglaltak helyet a Síp utcai Díszteremben, és hallgatták a professzor urat, aki a Tóra társadalmi törvényeiről beszélt.

Az élet a Tórán alapul, de nem csak a vallási életre ad útmutatást, hanem a mindennapi életre, így az etikára és az erkölcsre is – kezdte előadá-sát Dr. Schweitzer József. Elmondta, fontos sze-repet kap az emberi élet tiszteletben tartása, az emberi javak és a család védelme. A vétlen em-berölést elkövetők menedékvárosokban találtak oltalmat. Szólt arról, hogy kiemelkedően ember-séges a héber rabszolgákkal való bánásmód sza-bályozása is, hiszen hat év után szabadsághoz juthattak. De olvashatunk a károkozás után járó kártérítésről és a hamis esküről és hamis tanú-zásról is. S a legfontosabbról, hogy a törvény előtt nem lehet különbséget tenni szegény és gazdag között. Talán kevesen tudják, de a szom-battal kapcsolatos törvények, az állatvilágra is

vonatkoznak! Mi-ként a termőföldre is, mert a hetedik évben parlagon kell(ett) hagyni.

S a szombat bekö-szöntekor, péntek este, ha egy zsidó meggyújtott gyertyá-kat lát, az asztalon pedig barchesz fo-gadja, akkor bár-merre is jár a nagy-világban, akár több ezer kilométerre a hazájától, otthon érezheti magát. Megtudtuk, hogy a törvények az új há-zasokról is szólnak, ők mentesülnek a katonaság és sok más kötelezettség alól. Miként a fiatal pár egymással, úgy a szefárd (spanyol) zsidóknál, a kile is házassági szerződést kötött a törvénnyel. Ezt a frigyszekrény belső ajtaján helyezték el. A professzor úr azzal zárta előadását, hogy a Tóra törvényei szeretetet, békességet, igazságot hoznak az életünkbe még három évezred távlatából is. A mai napig humánus magatartásra nevelnek.

Macesz: kivonulás és forradalom

A kovásztalan kenyérhez, a maceszhez ma könnyen hozzá lehet jutni egy élelmiszerüzlet-ben. Létezik teljes kiőrlésű lisztből, de egyes helyeken akár csokoládéba mártva, mézes tész-taként elkészítve, szögletes, vagy kör alakban, esetleg gazdaságos „óriáscsomagolásban” is. A macesz hosszú utat tett azóta, hogy az Egyip-tomból kivonuló zsidók először készítették, egy-fajta hosszan eltartható úti eleséggént – persze szigorúan „felsőbb útmutatás” alapján.

Korábban a maceszt gyakran galamb, valami-lyen állat, vagy virágformájúra sütötték, sőt oly-kor – az egyiptomi fogság emlékére – láncot formáztak. Aztán a rabbik egységesítették az el-járást és a formát, praktikus okok miatt is. A dí-szítés ugyanis lassítja a sütés folyamatát, így lehetővé teszi az erjedést, ezzel viszont ková-szossá válik a macesz. Egyes észak-afrikai zsidó közösségekben a macesz olyan vastag volt, hogy evés előtt szét kellett morzsolni. A vékony és dí-szítetlen macesz lett a szabályos, amit át is szur-káltak, hogy ne emelkedjen fel a sütőben. A középkori pékségekben készített macesz kör-alakú volt, és ez a formája a XIX. századig meg-maradt. Egy középkori pékség a franciaországi carpentrasi zsinagógánál volt, Párizs közelében. Ez volt Franciaország legrégebbi zsinagógája, 1367-ben épült, és péksége 1789-ig készítette a maceszt, ám a forradalom miatt le kellett húznia a rolót. Ugyanis a forradalmárok követelésére, a macesztészta keverésére használt fém serpenyő-ket beolvasztották hadianyagnak. A zsidó közös-

ségek Pészach alkalmával ellátták tagjaikat ma-cesszal, a háborúban viszont nehezebben tud-ták megoldani az ellátást, de nem egyszer sikerült. Joseph Joel, az amerikai hadsereg ka-tonájaként a virginiai Fayette-ben állomásozott 1862 tavaszán. Az ünnep alkalmával ő és zsidó társai engedélyt kaptak a parancsnokuktól, hogy Cincinnatiba küldjenek maceszt. A vonat idő-ben befutott hét hordónyi macesszal, így meg tudták tartani a széder estét. Bő negyven évvel később, 1905-ben, az orosz-japán háborúban szolgáló orosz katona arról mesélt, hogy legna-gyobb meglepetésükre nem zsidó kapitányuk két kiló maceszt hozott a 13 zsidónak.

Az első nagy változás az évezredes macesz-készítésben 1850-ben történt, ekkor bein-dult a gyártás gépesítése. Kezdetben haboztak az új gép be-vezetésével kapcsolat-ban, de amikor Anglia vezető rabbija megerő-sítette az amerikai zsi-dókat, hogy a géppel sütött macesz is meg-felelő, a maceszkészítő gépek megjelenetek az Új Világban is. 1908-ra egy New York-i pékség évente majd egy millió kilogramm maceszt adott el.

(forrás: Jerusalem Post)

Útmutatások az Útmutatóhoz

Rabbi Mose ben Maimuni (Rambam) 1138-ban született és 1204-ben halt meg. Hatás-történetét tekintve Maimuni Útmutatója a legjelentősebb zsidó vallásbölcseleti mű, melyhez a középkor óta a legtöbb értelmezés és kommentár született. Egyúttal máig a leg-vitatottabb és leginkább félreértett értekezés-ről van szó, melynek megértése keveseknek sikerült maradéktalanul. Viszont tartalmát és üzenetét tekintve értelmezése megkerülhe-tetlen volt minden mértékadó zsidó gondol-kodó számára. Maimonidészt gyakran említik „a zsidó Arisztotelész”-ként, mivel második Mózesként vezette ki a zsidóságot a „tudatlanság Micrájimjából” (Egyiptom).

„Maimuni bölcsessége 800 év távlatában”

Előadó: Babits Antal
Scheiber díjas vallásbölcseelő,
MTA-OR-ZSE Zsidó Vallástudományi
Kutatócsoport, tudományos munkatárs

Az előadás helye és ideje:
1075.Budapest, Síp u. 12
a Díszteremben
2011. június 14-én 17 órakor

I M A R E N D

Hétköznapi: 7.³⁰-kor kezdünk reggel, az esti ima időpontja 18.⁰⁰ óra, helyszín a Talmud-Tórában (Bp. VII. Wesselényi u. 7).
Az esti ima előtt fél órával sakkal, kártyával, kávéval és teával várjuk híveinket!

Péntek esti ima: 18.⁰⁰-kor a Dohány Zsinagógában.
Szombat reggeli ima a Dohány Zsinagógában: Sachrisz: 9.³⁰
Tóraolvasás: 10.⁰⁰ Muszáf ima: kb. 10.⁴⁵

A péntek esti és a szombat délelőtti kiddust a Hevesi Sándor teremben tartjuk, míg a szombat délutáni sáleszsüdeszt továbbra is a Talmud-Tórában.

www.dohany-zsinagoga.hu

A zsidó könyvnyomtatás kezdete

Héber könyveket már a XV. századtól nyomtattak, főleg Olaszországban és az ibériai félszigeten, Portugáliában és Spanyolországban, ám 1492-ben a spanyol kiűzetés után ez abbamaradt. Később gyorsan elterjedt az Oszmán birodalomban, Észak-Afrikában, valamint Közép-, és Kelet-Európában, s a XVI. század végére az egész világon gyártottak könyveket.

A könyvnyomtatás lehetővé tette héber szövegek nyomtatását. A szent könyvek lapjain, az egyik oldalon a héber szent írást, a másikon a szövegek kommentárjait lehetett olvasni. Évszázadokon át a zsidók által kommentált szent szövegek és interpretációk játszottak döntő szerepet. A kommentárok soha nem tekinthetők eredeti kanonikus szövegnek.

A nyomtatás megjelenése idején gyakrabban

írtak kommentárokat a szent szövegek mellé. Hogy különbséget tegyenek a szent szövegek (Biblia, Misna. és Talmud) és a kommentárok között, különböző betűtípusokat kezdtek használni. A két legismertebb betűtípus: a tér betűtípus, amely asszír eredetű, ezt alkalmazták a szent szöveg esetében, amely középen helyezkedik el. A másik, a lekerekített, amely a spanyol kurzív héber írást alkalmazta, ezeket írták a kommentátorok. A betűtípusok alkalmazása fontos volt, hogy az olvasó meg tudja különböztetni a központi szöveget a magyarázatoktól. A történelem során nem volt ritka hogy a zsidók két nyelvet használtak a hébert és a jiddist, a belső kétnyelvűség tükröződött a nyomtatott szövegekben is.

Történelmi szempontból az első héber könyvet 1487-ben nyomtatták, a könyvet ellátták véd-

jeggyel, amely az adott könyvnyomtató munkáját fémjelmezte. A védjegyek ugyanis a középkori kézművesek tulajdonosának azonosítására szolgáltak, s a XIX. századig alkalmazták.

Soncino család.

A család Olaszországban élt, és megalakította a legdinamikusabban működő nyomdákat a XV. És XVI. században. 1489- 1534 között Gersom Soncino több száz nyomtatott könyvet jelentetett meg. A kiadott könyvek nagy része nem csak héberül, hanem görögül, latinul, és olaszul jelent meg. A rossz politikai viszonyok miatt Soncino család állandóan vándorolt Olaszország szerte, végül 1627-ben átköltözött Görögországba Thessaloníkibe, majd később Törökországban, és Egyiptomban is létrehozott nyomdákat.

Daniel Bomberg (1549...?)

Antwerpenben született és nevelkedett, később Velencében telepedett le. Egyike volt az első keresztény nyomtatóknak, aki megjelentette a Mikraot Gedolot című munkát, amely igaz, hogy sok bonyodalmat okozott abban az időben, de mindazon által ez az első kiadás szolgált szöveges modellként szinte az összes későbbi kiadásokban, egészen a modern időkig.

Gershom ben Salomon Kohen (1544)

Kohen csatlakozott 1514-ben négy kézműves együttműködéséhez Prágában, és közösen létrehozták az első Közép-Európai nyomdát. Kohen könyvborítóin megjelentek a papi áldást szimbolizáló rajzok, a papi áldás jelképei.

Miután 1522-ben az együttműködés felbomlott a kézművesekkel Kohen és testvére önállóan kezdtek el dolgozni. 1526-ban létrehozták saját nyomdájukat, és kinyomtatták az általuk készített első Haggada-t. Ezután monopolhelyzetbe kerültek Csehországban.

Paulusnak Fagius (1504-1549)

Fagius a strasbourgi, majd cambridge-i egyetemen volt professzor. Bajorországban Isnyben hozott létre héber nyomdát. A könyveinek jele általában egy fa volt, alatta a következő szöveggel: „Minden jó fa jó gyümölcsöt ad.” Héber nyelven íródott könyvek kerültek ki az ő nyomdájából, valamint különböző nyomtatványok héberül, latinul és görögül láttak napvilágot.

A Proops család

Proops Sámuel (1704-1734), majd fiai József, Jákob, Ábrahám voltak a legfontosabb askenázi nyomtatók Amszterdamban a tizenhatszadik században. A családi vállalkozásként 1849-ig fennmaradtak, és liturgiai alkotásokra szakosodtak.

A Bloch-Frankl család (1721-1764)

E család uralta Németországban Sulzbachban a könyvnyomtatást a XIX. századig. Bloch Mózes, és fiai voltak a család tagjai, akik közreműködtek a munkákban. Liturgiákra és viszonylag olcsó, népszerű művekre specializálódtak.

Sharon Asher

Száz éve született a bűvészkirály, Rodolfo

Vigyázat, csalog – szólt rendre a felhívás. Mi több előtte azt is jelezte, „csak a kezeimet figyeljék”. Ám hiába lestük, nem értettük, hogy tüntet el, vagy éppen „varázsol” elő tárgyakat idegenek zsebeiből, miként potyog a mozsárba egy-egy pénzérme a közönség soraiból felhívott segítők orrából, füléből, válltöméséből, bárhonnan; s miként lesz előbb egy, majd idővel négy ujján is gyűszű. Ámultunk a legendás bajusszal, s az arcán huncut mosollyal szórakoztató bűvész előadása közben. Rodolfónak köszönhetően rengeteg kisgyerek akart bűvész lenni. Ha ez nem is sikerült, generációk bújták könyveit, és mutatták be büszkén Rodolfo 30+1, illetve 55 trükköt tartalmazó bűvészdobozából megszerzett „tudásukat”.

Száz éve, 1911. május 16-án született Budapesten Gács Rezső, (eredetileg Gross Rezső,) azaz Rodolfo, egy zsidó családba, a Nagyfuvaros utcában, s 1987. január 25-én hunyt el.

Tizenhárom évesen találkozott egy kínai gyöngyárral, akit kimentett a vízből, s cserébe egy bűvészmutatványt kapott. Másnap ezt bemutatta a barátainak a Mátyás téren, s az éppen arra sétáló Ödry

Zuárd, a Magyar Mágusok Szövetségének elnöke is elismerően figyelte. De nem akarta elhinni, hogy a fiú csak egy nappal korábban tanulta a trükköt, mert szerinte túl jól csinálta. Végül meggyőzték. Ezután átadott egy névjegyet, majd évekig tanította, s ő nevezte el Rodolfo Grossónak. Rodolfót először nem vették fel a Magyar Amatőr Mágusok Egyesületébe, ezért artistának állt, három nap múlva a Royal Orfeumban vizsgázott. A Moulin Rouge-ban dolgozott a két Latabárral, Feleki Kamillal, Alfonzóval. 1939-ben önálló revücsapatot hozott létre, előadásával a bolgár és görög túrák után bejárta a Balkánt, eljutott Törökországba és Egyiptomba is. A háború után szerepelt Berlinben, Lausanne-ban, Londonban, Moszkvában, Párizsban, míg Zürichben több mint 50 alkalommal lépett fel. Segített a Fővárosi Nagycirkusz helyreállításában. 1962-től a Magyar Cirkusz és Varieté Vállalat alkalmazásában állt. Az alábbi kis összeállításunkban Gálvölgyi János színművész mesél apósáról.

Szobor a születésnapra

Rodolfo, (flash mob-ot) Budapesten születésének 100. évfordulója tiszteletére, az Operettszínház elé. Gálvölgyi Judit egy nagy Rodolfo fotót és egy Rodolfo bűvésztáskát vitt magával a május 16-án szobrot kapott a Fővárosi Nagycirkuszban. A világhírű bűvész Rodolfo fiút, s lányt lehetett látni. A résztvevők egy-egy francia-kártya-lapot, esetleg Rodolfo képes lapot emeltek a magasba, akinél nem volt, az kapott

Számos ismert művészt is láthattunk a megjelentek között. Este, 18 órára pedig a Városi Kurír szervezett csődületet

mástól, s a csodálók így emlékeztek a feledhetetlen mesterre.

Mágia otthon

– Még udvaroltam a feleségemnek, s az első ottani ebédnél meglepve láttam, hogy Rodolfo megtörölte a száját, és eltűnt a fél bajusza. Milyen kedves, egy ilyen mutatvánnyal készült gondoltam – emlékszik vissza Gálvölgyi János. – Ekkor tudtam meg, hogy nagyon vékony a bajsza, ezért ceruzával kellett erősíteni rajta. Később már valódi varázslat részese lehettem az asztalnál. Húzz egy kártyát, mondta rendre a családi ebédek alkalmával. Éjjel megálmodott egy trükköt, felkelt, gyakorolt, másnap már kipróbálta. Mi voltunk a tesztközönség. Amikor megszülettek a lányaim, sokszor mókázott velük, s tartott nekik rögtönzött előadást. S még idős korában is órákat gyakorolt.

Az oldalt írta: Schiller Zsolt

Trükkök a munkaszolgálatban

Alfonzó, Básti Lajos, Hernádi Lajos zongoraművész és Vogel Eric jelmeztervező is társai voltak a munkaszolgálat alatt. Ebből az időből fennmaradt egy rajz, amelyen Roldolfo egy talicska mellett bűvészkedik bemutatni. Míg ő a keretlegényeket szórakoztatta, a többiek pihenhettek. Ezért kímélték a nehezebb munkáktól, és mindenki az ő kezét féltette. Persze nem csak itt szerették, hiszen sok-sok évvel később a kedvéért a troli a házuk előtt is megállt, ahol nem is volt megálló.

Rodolfo

Rodolfo, Houdini és a bűvészet

Apósom mindent gyűjtött, ami a bűvészzel volt kapcsolatos. Amikor megjelent a bűvös kocka szétszedte, mert nem az érdekelte, hogy miként lehet kikerakni, hanem az, miként van összerakva. Ő derítette ki, hogy ki is volt Harry Houdini. Tőle tudjuk, hogy Magyarországon született Weisz Erik néven, egy szintén zsidó családban. A tiszteletére, sokáig feltúrt ingujjal mutatta be trükkjeit, így a BBC egyik adásában is ezt tervezte. Szóltak neki, úriembereknél nincs erre szükség. A műsorát 16-18 nyelven tudta, s bármerre járt a világban, hatalmas sikereket aratott. Itthon rengeteg tévéműsorban szerepelt, s ma biztos kiválóan élne az internet nyújtotta lehetőségekkel.

/Ha valaki megnézne néhány trükköt, a youtube-on megteheti./

www.izrael-kulturaja.blogspot.com

A Blogger Séf ajánlata

Sharon Asher

A receptek 6 személyre szólnak »

Vegyes saláta

Hozzávalók: 1 db piros kaliforniai paprika, 1db sárga kaliforniai paprika, 1 piros alma, 1 db narancs, 1 db grapefruit, 1 kis fej saláta, 1 citrom leve, 1 dl olívaolaj, 1 szál sárgarépa, 1 makkáskanál őrölt ánizsmag, só és bors

Kebab

Hozzávalók: 1 kg darált bárányhús, 1/2 kg darált marhahús, 1 hagyma, 1 gerezd fokhagyma, 1 evőkanál finomra vágott petrezselyem, 1 kávéskanál őrölt kömény, 3/4 kávéskanál őrölt koriander, 1-2 kávéskanál só, frissen őrölt bors, 2 nagy tojás, a sütéshez olívaolaj

Szentjánoskenyér-torta

Hozzávalók: 15 dkg cukor, 4 tojás keményre vert habja, 4 tojássárgája, 5 deka apróra vágott citromád, fél csomag sütőpor, 14 dkg őrölt mandula, 3 dkg zsemlemorzsza, 14 dkg szentjánoskenyér, barackíz, fehér cukormáz a bevonáshoz, margarín a formához

Elkészítés:

A szentjánoskenyeret lereszeljük és megsztáljuk, hozzáadjuk az őrölt mandulát, a sütőport, a zsemlemorzsát és a citromadót, majd a többi alapanyagot is, legvégül a 4 tojás kemény habját. Margarinnal megkent tortaformában 170 fokon, nagyjából negyedóraig, két részben sütjük meg a tésztát. Ha kihűlt, a két lapot barackizzal megkenjük. Az összeállított tortát csoki mázzal vonjuk be, és a tetejét hosszúra vágott citronáddal díszíthetjük.